

Aleg. 105.

Sprawozdanie

komisji budżetowej co do petycyi Dra Stanisława Smolki, profesora uniwersytetu Jagiellońskiego o przyznanie dalszej subwencyi na badania historyczne w archiwach watykańskich.

Wysoki Sejmie!

Gdy przed kilku laty papież Leon XIII. polecił otworzyć archiwa watykańskie dla badań historycznych, rządy wszystkich prawie narodów w Europie lub towarzystwa naukowe otrzymawszy szczodre zasiłki z skarbu państw, wysłały do Rzymu wyprawy naukowe, a nawet założyły tam instytucje w celu systematycznego i umiejętnego zbadania tych bogatych archiwów i zebrania z nich materyałów, mogących objaśnić lub uzupełnić dzieje ich ludów i krajów. Z naszego kraju profesor uniwersytetu Jagiellońskiego Dr. Stanisław Smolka, z gronem byłych uczniów uniwersytetu Jagiellońskiego, pracujących na polu historycznym, wspomóżony małym zasiłkiem danym przez Akademię umiejętności z szczupłych jej funduszków i ofiarami osób prywatnych, przedsięwziął przed trzema blisko latami wyprawę naukową do Rzymu, w celu systematycznego badania archiwów watykańskich, robienia odpisów lub wyciągów z dokumentów, z rękopisów i ksiąg przechowanych w tych archiwach, a ważnych dla dziejów naszych. W ciągu pierwszego roku działania i pracy tej wyprawy naukowej, Wysoki Sejm, wskutek petycyi profesora Smolki, uznając ważność tych badań dla historii narodu naszego, wyznaczył uchwałą swoją z 20 stycznia 1887 roku zasiłek przez lat trzy, po 1.500 zł. rocznie na utrzymanie tej wyprawy naukowej i polecił Wydziałowi krajowemu „wypłacać ten zasiłek do rąk profesora Stanisława Smolki, za porozumieniem się z Akademią umiejętności w Krakowie, a względnie jej komisją historyczną“. Zarazem Wysoka Izba w uchwale swej wezwała c. k. rząd, ażeby „udzielił subwencyi odpowiedniej, organizującemu się oddziałowi polskiemu przy instytucie historycznym austryackim w archiwum watykańskim“.

Wydział krajowy spełniając uchwałę Wysokiego Sejmu, wypłacił przyznane zasiłki roczne na potrzeby tej wyprawy naukowej za lata 1886/7, 1887/8, 1888/9. Szczegółowe rachunki z użycia na potrzeby tej wyprawy naukowej zasiłku wyznaczonego przez Wys. Sejm na lata 1886/7, 1887/8, oraz zasiłku dawanego przez Akademię umiejętności i z ofiar prywatnych, słowem szczegółowe rachunki z wszystkich funduszków, którymi rozporządzała wyprawa w ciągu dwóch lat, złożył profesor Dr. Stanisław Smolka historycznej komisji Akademii umiejętności, jak wy-

kazuje urzędowo poświadczone pismo prezesa tej komisji, w którym komisja wyraziła także podziękowanie za złożony w jej archiwum obfity plon z dotychczasowych prac tej wyprawy naukowej. Nie tylko w pismach publicznych, ale w oddzielnych sprawozdaniach podano wiadomość o pięknym rezultacie dotychczasowych czynności tej wyprawy naukowej i o bogatym zbiorze materiałów historycznych czerpanych z aktów nuncyatur papieskich w Polsce od okresu naszej historii za panowania Stefana Batorego, Zygmunta III. i Władysława IV.

Lecz zadanie i praca tej ważnej dla dziejów naszych wyprawy naukowej, zbadanie i wyciągnięcie z archiwów watykańskich materiałów do dziejów ojczyźtych, nie jest bynajmniej ukończone i kilka lat jeszcze trwać powinno. Ofiary prywatne na potrzeby tej wyprawy są bardzo małe, zasiłek z funduszków Akademii umiejętności nader szczupły; przeto profesor Stanisław Smolka wniósł 5. t. m. petycję do Wysokiego Sejmu o udzielenie na dalsze trzy lata takiego samego jak dotychczas zasiłku dla tej wyprawy naukowej zbierającej i gromadzącej zasób materiałów bardzo ważnych do historii naszego narodu. Do petycji tej dołączył profesor Smolka odpis wierzytelny pisma komisji historycznej Akademii umiejętności w Krakowie, w którym to piśmie komisja Akademii udzielając profesorowi Smolce absolutorium z rachunków z wszelkich funduszków, którymi wyprawa rozporządzała, wyraża mu zarazem podziękowanie „za podjęcie tej dla badań nad dziejami naszymi tyle ważnej sprawy, doprowadzenie wyprawy naukowej do skutku, postaranie się dla niej o potrzebne fundusze, a bezinteresowne i ze znacznymi kosztami połączone kierowanie pracami tej wyprawy przez dłuższy czas na miejscu w Rzymie a następnie z Krakowa, wreszcie za ten tyle cenny a obfity materiał historyczny, który jako dotychczasowy owoc tej wyprawy, do archiwum komisji złożony został.“ Do petycji dołączył także profesor Smolka dwa drukowane sprawozdania o materiałach historycznych zebranych przez wyprawę naukową do Rzymu w latach 1886/7 i 1887/8, sprawozdania napisane przez jednego z członków tej wyprawy, Dra Stanisława Windakiewicza.

Komisja budżetowa powołując się na powody, które skłoniły Wysoki Sejm do wyznaczenia na jej wniosek zasiłku przez pierwsze trzy lata dla tej wyprawy naukowej, gromadzącej z bogatych archiwów watykańskich i z innych archiwów rzymskich obfite materiały dla dziejów ojczyźtych, mianowicie zważywszy, że Sejm galicyjski jest jedyną w świecie reprezentacją, która może dać urzędową opiekę i wsparcie przedsięwzięciu naukowemu ważnemu dla całego narodu polskiego, przedsięwzięciu zostającemu pod naczelnym kierunkiem Akademii umiejętności w Krakowie; — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wyznacza na trzy lata następne 1889/90, 1890/91, 1891/2, po 1.500 zł. w. a. rocznie na prace naukowe w archiwach watykańskich, a kwotę tę należy zamieszczać w VII. rubryce wydatków.

2. Ten zasiłek na prace naukowe w archiwach watykańskich wypłacać ma corocznie z góry Wydział krajowy do rąk profesora Stanisława Smolki, za porozumieniem się z komisją historyczną Akademii umiejętności w Krakowie.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby starał się wyjednać, iżby c. k. rząd udzielił odpowiednią roczną subwencję oddziałowi polskiemu zorganizowanemu przy instytucie historycznym austriackim w archiwum watykańskim.

We Lwowie, 15 października 1888.

Przewodniczący :
Artur Potocki.

Sprawozdawca :
Leon Chrzanowski.